

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum in ueteri lege dari debuerint præcepta credendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Etum percipit causam. Ille ergo dicitur esse acuti sensus circa intelligentiam, qui statim ad apprehensionem proprietatis rei, uel etiam effectus, naturam rei comprehendit, & in quantum usque ad minimas conditiones rei considerandas, pertingit. Ille autem dicitur habes circa intelligentiam, qui ad cognoscendam ueritatem rei pertingere non potest, nisi per multa ei exposita, & tunc et non potest pertingere ad perfecte considerandum omnia, que pertinent ad rei rationem. Sic ergo habetudo sensus circa intelligentiam importat quandam debilitatem mentis circa considerationem spiritualium bonorum. Cæcitas autem mentis importat omnimodam priuationem cognitionis ipsorum. Et utrumque opponitur dono intellectus, per quem homo spiritualia bona apprehendit & cognoscit, & ad coram inima subtiliter penetrat. Hæc enim habetudo rationem non est, sicut & cæcitas mentis, in quantum scilicet est uoluntaria, ut patet in eo, qui affectus circa carnalia de spiritualibus subtiliter discutere fastidit, uel negligit. Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS III.

Utrum cæcitas mentis, & habetudo sensus, oriatur ex peccatis carnalibus.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt quod cæcitas mentis, & habetudo sensus, non oriatur ex uitiis carnalibus. **A**ug. n. in li. Retractionum, retractans illud quod dixerat in Soliloquiis, Deus, qui non nisi multos locos ueritatis uoluit, dicit, quod ridere potest, multos esse in mundos multa uera scire: sed homines maxime efficitur inmundi per uicia carnalia. ergo cæcitas mentis, & habetudo sensus, non causantur a uitiis carnalibus. **¶** 1. Præ. Cæcitas mentis, & habetudo sensus sunt defectus quidam circa partem anime intellectiua. Virtus autem carnalia pertinent ad corruptionem carnis: sed caro non agit in animam, sed potius e contrario. ergo uicia carnalia non causant cæcitatem mentis, & habitudinem sensus. **¶** 2. Præ. Vnum quodque magis patitur a propinquo, quam a remotiori: sed propinquiora sunt menti uicia spiritualia, quam carnalia. ergo cæcitas mentis, & habetudo sensus, magis causantur ex uitiis spiritualibus, quam ex uitiis carnalibus.

SECUNDA est, quod Greg. 31. Moral. dicit, quod habetudo sensus circa intelligentiam oritur ex gula, cæcitas autem mentis ex luxuria.

RESPON. Dicendum, quod perfectio intellectualis operationis in homine consistit in quadam abstractione a sensibili phantasmatis. Et ideo quanto intellectus hominis magis fuerit liber ab hominibus phantasmatis, tanto potius considerare intelligibilia poterit, & ordinare omnia sensibilia: sicut & Anaxagoras dicit, quod oportet intellectum esse immutatum ad hoc, quod imperet, & agere oportet, quod dominetur super materiam ad hoc, quod possit eam mouere, ut narrat philosophus & Phys. Manifestum est autem quod delectatio applicat intentionem ad ea, in quibus aliquis delectatur. Vnde Philosophus dicit in 10. Ethic. quod unusquisque ea, in quibus delectatur, optime operatur: e contrario uero in qua, uel debilitat. Virtus autem carnalia, scilicet gula, & luxuria consistunt circa delectationes tactus, ciborum, & uenerorum, que sunt uiciorum maxime inter omnes corporales delectationes. Et ideo per hæc uicia intentio hominis maxime applicat ad corporalia, & per consequens debilitatur operatio hominis circa intelligibilia. Magis autem per luxuriam, quam per gulam, quanto delectationes uenerorum sunt uehementiores quam ciborum. Et ideo ex luxuria oritur cæcitas mentis, que quasi totaliter

A spiritualium bonorum cognitionem excludit. Ex gula autem habetudo sensus, que reddit hominem debilem ad huiusmodi intelligibilia. Et e conuerso, opposita uirtutes, scilicet abstinentia, & castitas, maxime disponunt hominem ad perfectionem intellectualis operationis. Vnde dicitur Dan. i. quod pueris his, scilicet abstinentibus & continentibus, dedit Deus scientiam, & disciplinam in omni libro & sapientia.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod quamuis aliqui uitiis carnalibus subditi, possint quandoque subtiliter speculari aliqua circa intelligibilia propter bonitatem ingenii naturalis, uel habitus superadditi, tamen necesse est, ut ab hac subtilitate contemplationis eorum intentio plerumque retrahatur propter delectationes corporales: & ita imundi possunt aliqua uera scire, sed ex sua immunditia circa hoc impediuntur.

AD II. dicendum, quod caro non agit in partem intellectuam alterando ipsam, sed impediendo operationem ipsius per modum prædictum.

AD TERTIVM dicendum quod uicia carnalia quo magis sunt remota a mente, eo magis eius intentionem ad remotiora distrahunt, unde magis impediunt mentis contemplationem.

QVAESTIO XVI.

Super questionem de cæcitate mentis.

De præceptis fidei, scientia & intellectus in duos articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de præceptis pertinentibus ad prædicta:

Et circa hoc quærentur duo.

¶ Primo, De præceptis pertinentibus ad fidem.

¶ Secundo, De præceptis pertinentibus ad dona scientie, & intellectus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum in ueteri lege debuerint dari præcepta credendi.

AD PRIMVM sic procedit. Videtur, quod in ueteri lege dari debuerint præcepta credendi. Præceptum enim est de eo, quod est debitum & necessarium: sed maxime necessarium est homini, quod credit, scilicet illud Heb. 11. Sine fide impossibile est placere Deo: ergo maxime oportuit præcepta dari de fide.

¶ 2. Præ. Nouum testamentum continetur in ueteri, sicut figuratum in figura, ut supra dictum est: sed in nouo testamento ponuntur expressa mandata de fide: ut patet Ioan. 14. Creditis in Deum, & in me credite: ergo uerum quod in ueteri lege etiam debuerint aliqua præcepta dari de fide.

¶ 3. Præ. Eiusdem rationis est precipere actum uirtutis, & prohibere uicia opposita: sed in ueteri lege ponuntur multa præcepta prohibentia infidelitatem, sicut Exo. 20. Non habebis Deum alienos coram me. Et iterum Deut. 13. mandatur, quod non audiant uerba prophetæ, aut somnia-

IN q. 16. titulo, scilicet de præceptis, aduerte quod tam hic, quam in subsequentibus tractatibus de aliis uirtutibus, cum ad questionem de præceptis illius uirtutis deuenitur, non sumitur præceptum ut est obligatum ad peccatum mortale de terminato, sed sumitur præceptum, ut dicitur contra consilium, prout habet uim obligatum, communitur tamen siue ad mortale, siue ad ueniale, ut patet ex multis, que in istis locis dicuntur præcepta, ad que constat non obligari sub peccato mortali, ut patet de præcepto in calce huius questionis posito, scilicet de moderatone omnis actus nostri secundum legem, & discurrendo patet in multis aliis. Et hoc bene nota, ne putes omnia mortalia, ex præcepti nomine.

Inf. q. 22. ar. 1. scilicet. & q. 23. ar. 1.

In tota q. 16. dubium tantum occurrit ex eo, quod primi articuli littera in corpore dicit, quod supra fide ueritas Dei, nulla alia præcepta in ueteri lege sunt data de fide, & tamen in responsione ad quintum non habet inconuenientiam, quod respectu specialium creditur, sit datur in ueteri lege aliquid fecerit. Quo licet hæc simul. Ad hoc dicitur, doctrinam.

